

מאמר מאת חכ"א שליט"א:

הזוהר שחלזון התכלת בא מן הכנרת הוא לא כפשוטו

מאמר מחכ"א שליט"א הבוחר בעילום השם

דברי הזוהר שהחלזון בא מן הכנרת הם לא כפשוטו

[א'] חכמי הזוהר משתמשים בכינויים גשמיים להסתיר בתוכם הסוד של פנימיות התורה שהם עוסקים בה בענין ההוא **[ב']** רבים מן האגדות של חז"ל בהש"ס ובכל המדרשים אינם על פי הפשט כלל רק בסוד **[ג']** ראיה ברורה מהספר הקדוש תולעת יעקב להמקובל האלקי הר' מאיר בן גבאי שדברי הזוהר שהחלזון והתכלת בא מהכנרת הוא רק בסוד **[ד']** ראיות ברורות מדברי הזוהר במקומות אחרות שים כינרת בהזוהר איננו ים כינרת הגשמי **[ה']** עוד רגע אחת אעתיק עוד מדברי הזוהר, אלא שאקדים הקדמה קצרה **[ו']** ננסה להבין קצת בדברי הזוהר **[ז]** דברי הגמרא במנחות מ"ד. שחלזון עולה אחד לשבעים שנה הוא סוד ולא בפשט **[ח]** המעשה בהספרי עם ר' יוסי והזקן הוא סתרי תורה **[ט]** בענין לימוד תורת הקבלה

בס"ד ב' שבט ה'תשע"ג

לכבוד פותלי פתיל תכלת היקרים שיחיו

אחד מידידי, הראני דבריכם בענין התכלת שבא מן המין הנקרא מורקיס הגדל בים התיכון, ודבריכם נראים מסוברים מאוד.

אך דבר אחד ראיתי מכבר ואני הומה זה כמה, מן כל המחברים הכותבים בענין הזה שכולם מתייגעים בדברי הזוהר שמשמע שתכלת וחלזון בא מן הים כינרת, וכידוע שזה אינו במציאות, לכן אזרתי חיל לכתוב לכם באריכות שדברי הזוהר אינם על פי הפשט כלל אלא הם סודות מסתרי עליונים. והיות שאני מאריך קצת, לכן רציתי תיכף בהתחלת המכתב לכתוב לכם הקיצור והסיכום של המסקנא.

[א'] כל מאמרי הזוהר שתכלת בא מים כינרת שהיה בחלקו של זבולון אינם על פי הפשט כלל ורק סוד עליון.

[ב'] מה שאמרו הש"ס במנחות שחלזון עולה אחד לשבעים שנה הוא סוד בסתר עליון ולא בפשט.

[ג'] כל דברי הספרי בפרשת ברכה הם סתרים עליונים.

[ד'] מי שרוצה להביא ראיה בענין אופן הפקת וצביעת צבע התכלת הגשמי לצורך ציצית [שהצבע בעצמו הוא ארגמן רק כאשר מטבילים הצמר נגד השמש זה מתהווה תכלת] מדברי הזוהר (נפרשת תרומה קמ"ט:) אינו אלא טועה. ומפאת הצלחת הענין היה ראוי שתמחקו לגמרי מדבריכם את הראיה הקלושה מדברי הזוהר הנ"ל.

ועכשיו אהל דברי:

וכולם מתקשים להבין, שהרי החלזון גדל בים התיכון כידוע מן הגמרא בשבת שזה הוא אכן בחלקו של זבולון, אבל ים כנרת הנקרא ג"כ ים גינוסר על שם העיר החשוב גינוסר (ששמה כנרת בתורה) היושבת על חופה (כמו שנקרא ימה של טבריא בחז"ל) הוא בחלקו של נפתלי כידוע מן הכתובים ומן חז"ל ומן המציאות.

בספר יהושע (נפק י"ט ל"ז) בערי נחלת **נפתלי** כתיב **לְבָנֵי נִפְתָּלִי** יָצָא הַגּוֹרֵל הַשְּׂשִׁי לְבָנֵי נִפְתָּלִי לְמִשְׁפַּחְתָּם: (ל"ה) וְעָרֵי מִבְּצָר הַצְּדִים צָר וְחִמָּת רָקֶת וְכִנְרֵת: (לט) זאת נחלת מטה בני נפתלי לְמִשְׁפַּחְתָּם הָעָרִים וְחִצְרֵיהֶן:

ז"ל הזוהר (נפרשת בשלח ח"ג דף מ"ח), וירכתו על צידון, כמה דאת אמר (שמות 6 ה) יוצאי ירך יעקב, זבולון שוקא דימינא דגופא הוה, וים כנרת הוה בעדביה, ומהכא אשתכח חלזון לתכלת וכו' עכ"ל.

ובפרשת תרומה (קמ"ט:) בזה"ל, ותכלת, אמר רבי יצחק, **תכלת מההוא נונא דימא דגינוסר, דאיהו בעדביה דזבולון**, ואצטריך גוונא דא לעובדא דמשכנא, לאתחזאה האי גוון. עכ"ל.

ובשיטה מקובצת וז"ל, זבולן עולה תחום עכו עולה עמו. רבינו תם גריס **אשר** עולה תחום עכו, כדמוכח בשופטים דעכו בחלק אשר היתה כדכתיב אשר לא הוריש את יושבי עכו. תוספי הרא"ש ז"ל: עכ"ל. (אמר הכותב לפענ"ד היה חלקו של זבולון בהים שמן חיפה עד עכו ולא עד בכלל. ואכ"מ).

ואשר על כן ראיתי אני הפעוט לכתוב לכם בענין הזה קצת באור, שדבר זה ידוע לכל המקובלים האמתיים כי ברוב הפעמים אין כונת דברי הזוהר בפשט הגשמי כלל וכלל.

א

חכמי הזוהר משתמשים בכינויים גשמיים להסתיר בתוכם הסוד של פנימיות התורה שהם עוסקים בה בענין ההוא

כי הדבר הראשון שצריך לידע הוא שחכמי הזוהר גם כאשר משתמשים בלשונות גשמיים של לשון בני אדם - לא מתכוונים לדבר מגשמות של עולם הזה, אלא הם משתמשים בכינויים גשמיים להסתיר בתוכם הסוד של פנימיות התורה שהם עוסקים בה בענין ההוא, וכמה פעמים השתמשו גם בלשון החכמה היונית שבזמניהם להסתיר או להמשיל את הסוד ואין כוונתם כלל לאמת דברי היונים.

ועיין בהקדמת רבינו ר' חיים ויטאל זצ"ל על שער ההקדמות בספר עץ חיים ששם כתב בזה"ל, ואין ספק כי לולי שר' שמעון בן יוחאי הכיר וידע ברוח קדשו כי ר' אבא היה חכם גדול ויודע להלביש ולהעלים הדברים דרך חידה ורמז שלא יבינו אפי' חכמי הדור ההוא לא היה מצוהו שיכתוב וכו' ורשב"י נאה דורש ונאה מקיים, והגם שצוה לר' אבא שיכתוב, ובהיות שיכתבם בהעלם גדול כאלו לא נכתבו כלל דמי וכו' עכ"ל. עיי"ש באריכות.

ועיין היטב **בזה"ק** (פא"י רפ"א). בהויכוח של התנאים ר' יהודה ור' שמעון, שר' שמעון התרעם על זה **שהתנאים של הבריות צריכים להטמין סודות התורה בהלשונות של הוברי השמים החוזים בכוכבים**, ולא משתמשים בלשונות של הקב"ה והתורה, עיי"ש היטב ובמפרשים שם.

ובספר עמק המלך (שער י"ב פרק ג') וז"ל, **הזוהר שהוא סתום וחתום מאוד**, מלה אחת כוללת כמה קונטרסים פירוש. ואינו הולך ומפרש סדר העולמות, אלא מגלה סודות פרשיות התורה סירוגין שלא כסדר, פסוק זה מדבר בעולם ראשון, ופסוק שלאחריו מדבר בעולם התחתון, ומדלג כל העולמות ביניהם, כנודע שאין התורה כתובה כסדרה, ואלו

ובמגילה (דף ו.) אמרו בשם ר' יוחנן בזה"ל, **כינרת זו גינוסר** ולמה נקרא שמה **כינרת** דמתיקי פירא כקלא **דכינרא** עכ"ל. עיי"ש שהכל מודים שם שכנרת זה עיר גינוסר.

גם בתרגום אונקלוס בכל מקום בתורה שכתוב "כנרת" הוא מתרגם "גינזור" עיי"ש.

ובפסחים (פ.) אמר רבי אבין בר רב אדא אמר רבי יצחק מפני מה אין **פירות גינוסר** בירושלים כדי שלא יהו עולי רגלים אומרים אלמלא לא עלינו אלא לאכול פירות גינוסר בירושלים דיינו נמצאת עליה שלא לשמה עכ"ל.

ובמדרש תנחומא (וי"ט), **נפתלי אילה שלוחה זו בקעת גינוסר** המבכרת פירותיה וממהרת כאילה, עכ"ל.

ובילקוט שמעוני (דנ"ט), **בשם הספרי** איתא בזה"ל, **נפתלי שבע רצון ומלא ברכת ה' זו בקעת גינוסר**, רבי אומר זו בית מדרשו של טבריא, ועליו הוא אומר רצון יראיו יעשה. ים זו ימה של סבכי וימה של טבריא. ודרום ירשה מלמד שנתנו לו מלא חבל חלקו בדרום. עכ"ל.

ובמסכת בבא קמא (פ"ב:) גבי עשרה תנאים התנה יהושע, איתא בזה"ל: ומחכין [ומטילין חכה לצוד דגים. רש"י] בימה של טבריא [ואע"פ שבחלק נפתלי היתה כולה כדאמרינן לקמן. רש"י] ובלבד שלא יפרוס קלע ויעמיד את הספינה [דרך ציידים לתקוע יתידות ולעשות גדרי קנים במים להלכד שם דגים וקורין לו במקומינו גור ובארץ אשכנז קורין לו ווכ"א שלא יפרוס קלע מפני שמעכב ומעמיד את הספינה. רש"י] אבל צד הוא ברשות ובמכמרות, תנו רבנן בראשונה התנו שבטים זה עם זה שלא יפרוס קליעה ויעמיד את הספינה אבל צד הוא ברשות ובמכמרות. תנו רבנן **ימה של טבריא בחלקו של נפתלי היתה** ולא עוד אלא שנטל מלא חבל חרם בדרומה לקיים מה שנאמר ים ודרום ירשה: עכ"ל.

ובמסכת בבא בתרא (קע"ג) איתא בזה"ל, הא כיצד אלעזר מלובש אורים ותומים ויהושע וכל ישראל עומדים לפניו וקלפי של שבטים וקלפי של תחומין מונחין לפניו והיה מכוין ברוח הקדש ואומר **זבולן עולה תחום עכו עולה עמו**, טרף בקלפי של שבטים ועלה בידו זבולן טרף בקלפי של תחומין ועלה בידו תחום עכו, וחוזר ומכוין ברוח הקדש ואומר **נפתלי עולה ותחום גינוסר עולה עמו** טרף בקלפי של שבטים ועלה בידו נפתלי טרף בקלפי של תחומין ועלה בידו תחום גינוסר, וכן כל שבט ושבט עכ"ל.

ובתוספות שם, זבולן עולה תחום עכו עולה עמו. לאו עכו ממש דעכו מחלק אשר דכתיב ואשר לא הוריש יושבי עכו אלא כלומר **תחום שבצד עכו**: עכ"ל.

ז"ל, וזהו אמיתות הענין, ומי שזכה לראות מאורות חכמת הקבלה אז ישכיל ויבין נפלאים והפלא ופלא בדברי רז"ל, **והרב המקובל ר' טודרוס הלוי חיבר ספר נקרא אוצר הכבוד**¹ והוא ביאור ההגדות ע"פ הסוד, ועוד יש דברים כהנה וכהנה בסודות רז"ל, ועי"ז נאמר ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים, כי לדבר ממדותיו של הקב"ה בסוד שמותיו אין לדבר סוף ותכלית כלל, כשהם מדברים בתחתונים רומזים בעליונים, ומה שהביא **שלטי הגבורים בשם ריא"ז** ענין דברי הבאי בפסוקים ובמדרשים **דבריו הם הבאי!** אבל הענין הוא על דרך כי לא דבר ריק הוא מכם ודרז"ל אם רק הוא - מכם הוא רק וכו' ומאמרי רבה בר בר חנה נפק הספינה שזכרם הריא"ז חוץ מכבודו לא ידע ערכם כי אלו המאמרים הם סודות גדולות ונפלאים, ונזכיר אחד מהם בדברי משה רבינו ע"ה שגילה לרשב"י ע"ה וממנו תלמוד לכל המאמרים וכו' הרי לך ענין מאמר א' ממאמרי רבה ב"ב חנה וכן הם כולם למי שענינם לו לראות וזכה למאורות, ומ"ש עוד הריא"ז כי העיקר הוא הפשוטו דע שדבר אמת דיבר אבל לא כפי הבנתו ויש בזה סוד הארכתיו בו בס"ד בהקדמה שלי הנקרא תולדות אדם, עכ"ל השל"ה. ועיי"ש עוד.

ובזוהר הקדוש (רע"א מהימנא דף רמ"ד:) אמרו בזה"ל, ורבנן דמתניתין ואמוראין **כל תלמודא דלהון על רזין** דאורייתא סדרו ליה, עכ"ל.

ובזוהר (רע"א מהימנא רט"ז.) בזה"ל, דהכי ארח דמארי רזין, אמרין מרגלית לתלמידיהון ולא אשתמודעין ביה ברמיזא - אהדר לון ההוא מלה במלי שחוק, כגוונא דההוא דאמר דביצה אחת אפילת שתין כרכין וכו' ומארי דליצנותא אמרו דלא אמר הוא אלא דבר נש כתב ששים כרכין ואתא ביצה דנפקת מן עופא ומחקת שתין כרכין דכתיבה, **וחס ושלום דמארי אורייתא אמרין מלין דשחוק ודברים בטלים באורייתא**, אלא הא אוקמוה אפרוחים אלן מארי משנה, או ביצים אלן מארי מקרא וכו' עיי"ש.

ועיין עוד דברים חריפים **בתיקוני זוהר** (תיקון מ"ג), וז"ל, מאן דגרים דאסתלק קבלה וחכמתא מאורייתא **דבעל פה** ומאורייתא דבכתב, וגרים דלא ישתדלון בהון, **ואמרין דלא אית אלא פשט באורייתא ובתלמודא**, בודאי כאלו הוא יסלק נביעו מההוא נהר ומההוא גן, ווי ליה, טב ליה דלא אתברי בעלמא, ולא יוליף ההיא אורייתא דבכתב ואורייתא

היתה כתובה כסדרה היה אדם יכול להחיות בה את המתים, ועל אלו הסודות נאמר 'וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם', ועל כל פנים ישרים דרכי ה': עכ"ל.

ובספר מאור ושמש (פרשת וירא ד"ה יקם) כתב בזה"ל, שכל דברי הזוהר הקדוש הם סתומים ומכוסים מכל רעיון בכל מקום, אף על פי כן הדברים האלו שבמאמר הזה הם סתומים ומכוסים לגמרי עכ"ל.

ובמאור ושמש (פרשת מולדות ד"ה והנה), הגם שכל דברי הזוהר הקדוש הם סתומים וחתומים מעין כל וכו'.

ובפרשת במדבר (ד"ה לו), הנה באמת דברי הזוהר הקדוש סתומים וחתומים באלף עזקאין ולא כל מוחא סביל דא לעמוד על סודו הפנימיים, עכ"ל.

וכן הוא בכמה ספרים קדושים ספרי מוסר וחסידות שעכשיו לא מצאתי דבריהם.

ב

רבים מן האגדות של חז"ל בהש"ס ובכל המדרשים אינם על פי הפשט כלל רק בסוד

והיות שיש סיבוך בין המחברים בענין התכלת אודות מאמרי חז"ל תמוהים **בהש"ס בבלי והספרי**, לכן נחוץ להוכיח **שגם רבים מן האגדות של חז"ל בהש"ס ובכל המדרשים אינם על פי הפשט כלל**.

בספה"ק של"ה (תורה שבעל פה, כלל כבוד אלקים הספר דבר) כותב דברים חריפים באריכות, כי פשטות דברי רוב אגדות חז"ל בכל הש"ס אין הכונה באופן גשמי כלל וגם לא אל הרמזים השכליים (היוניים) של חכמי המחקר והרמב"ם אלא הם בעיקר רק על פי סודות חכמת הקבלה בסוד שמותיו יתברך ובספירותיו ומדותיו של הקב"ה.

וז"ל השל"ה, בכלל הקודם לזה הבאתי דברי הרמב"ם שהפליג בשבח ההגדות ודרושים ואיך שמרמזים נפלאות אשריו אשרי דבריו, אבל מ"מ יש גבוה מעל גבוה סודות הגנוזות **שהם גבוהות מסודות שחושב הרמב"ם** בביאור ההגדות והדרשות, והם סודות חכמת הקבלה בסוד שמותיו יתברך, כמו שהתורה כולה שמותיו כן דברי רבותינו

אמיתית והיא מפי אליהו ז"ל שנגלה אליהם.

וביאור הרמב"ן ז"ל שעשה על התורה הוא עמוק מאד, ואין מי שיוכל להבינו כי דבריו סתומים עד מאד, והוא ספר יקר ונחמד מאד למבינים אותו וכו' עכ"ל. וכן כתב בהקדמתו לספרו עץ חיים.

והשל"ה הקדוש מביאו כמה פעמים בספרו.

ובהקדמה לספר "אוצרות חיים" כתב מוריניו הרח"ו בזה"ל, בענין ספרי הקבלה הנמצאים אמר לי מורי זה"ה כי שלשלת קבלת הראב"ד ז"ל ממנו ומבנו ה"ר יצחק סגי נהור ז"ל ותלמידיו עד הרמב"ן ז"ל תלמיד תלמידיו, כולה קבלה

[1] ספר **אוצר הכבוד** על אגדות חז"ל כתבו המקובל האלקי **ר' טודרוס הלוי אבולעפיה בן אחי הרמ"ה, והיה מתלמידי תלמידיו של הרמב"ן בקבלה**, וכל הספר מיוסד לבאר הרבה אגדות חז"ל בש"ס בבלי - על פי סודות של פנימיות התורה,

דבעל פה, דאתחשב ליה כאלו אחזר עלמא לתהו ובהו, וגרים עניותא בעלמא ואורך גלותא, עכ"ל.

וגם מורינו הרח"ו חיבר שער אחד נקרא **שער מאמרי רז"ל** מיוסד ג"כ על זה ודבריו הם דברי האריז"ל מפי אליהו.

ובמאמר על ההגדות להרמח"ל זצ"ל שהיה מאבות הקבלה כתב בזה"ל, עוד צריך שתדע שדברים רבים מעיקרי הסודות ירמזום חכמינו ז"ל בענינים מן הטבע או התכונות, וישתמשו מן הלימודים שהיו מלמדים בדורות ההם אנשי החכמה הטבעית והתכונה. ואמנם אין העיקר להם הענין ההוא הטבעי או התכונני, אלא הסוד שרצו לרמוז בזה, ועל כן לא יוסיף ולא יגרע על אמתת הענין הנרמז - **היות הלבוש המשליי ההוא אשר הלבשוהו - אמיתי או לא**, כי הכונה היתה להלביש הסוד ההוא במה שהיה מפורסם בדורות ההם בין החכמים, ואותו הענין עצמו היה יכול להתלבש בלבוש אחר כפי המפורסם בדורות אחרים, וכך היה מלביש אותו בעל אותו המאמר עצמו אלו היה אומר אותו בדורות ההם, עכ"ל.

ג

ראיה ברורה מהספר הקדוש תולעת יעקב להמקובל האלקי הר' מאיר בן גבאי שדברי הזוהר שהחלזון והתכלת בא מהכנרת הוא רק בסוד

אחרי כל הנ"ל יש להבין פשוט שגם דברי הזוהר הקדוש הנ"ל בענין של תכלת וחלזון שבא מים כינרת אינו לפי הפשט.

ואכן מצאתי בספר הקדוש **תולעת יעקב** מן המקובל האלקי הר' מאיר בן גבאי שדבריו הובאו רבות בספר שלי"ה הקדוש, שבענין ציצית כתב בזה"ל (הרבה מדבריו אלו כתובים בספר רבינו בחיי על התורה בפרשת ציצית שבסוף פרשת שלח, וכנראה

שבעל התולעת יעקב העתיק דבריו מכתבי המקובלים הראשונים², סוד הציצית, ויתעטף בציצית. והא לך סודו על דרך החכמה האמיתית, המצוה הזאת בל"ב חוטיין שבה תרמוז לכלה³ שבשיר השירים המעוטפת וכלולה מל"ב נתיבות פליאות חכמה, ועליה הזכיר שם (שה"ש ד, יא) וריח שלמותיך כריח לבנון, וידוע שאין השלמה דבר זולתה וכו'.

ובזמן התכלת (זוהר ח"ג קט"ז, ג) היו שבעה חוטיין לבנים כנגד שבעה מאורות⁴ וחוט אחד תכלת כנגד הכלה שהיא תכלית⁵ הכל, וגוונה תכלת והוא צבוע בדם חלזון והוא מצוי בים כנרת על שם הכנור שהיה תלוי למעלה מראשותיו של דוד והיה מנגן מאליו (נדרים ג, ג). וכדי שלא יפריד אדם בין הציצית והתכלת ולא יקצץ בנטיעות הוצרכו רז"ל ולא תתורו אחרי לבבכם זו מינות, כלומר שלא יחשבו בה לומר שתי רשויות יש רק לייחד הכל יחוד שלם. וכו'.

ועוד יש רמז בל"ב חוטיין למנין הפנים וכנפי החיות (ע"י זוהר ח"ג רכז, ב), ונצטוונו במצוה זו כדי להתדמות לחיות הקודש נושאי הכבוד להיותנו מרכבה לשכינתו של מקום, ולזה רמזו במנחות פרק הפלגה (מג, ג) ובסוטה פרק היה מציא (יז, ב) ובחולין פרק כסוי הדם (פט, ב), דתניא היה ר' מאיר אומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד שנאמר (שמות כד, י) ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר, וכתוב (יחזקאל ב, כו) כמראה אבן ספיר דמות כסא (ראה זוהר שס), ועל דרך החכמה, הוא הים האחרון⁶, ודומה לרקיע העליון עליו נאמר (ישעיה מה, י) עושה שלום⁷, ודומה לכסא כבוד⁸ מרום מראשון, ואם כן נמצא האדם מרכבה לשם ית' בקיום מצוה זו, וכו'.

ואמר חכמי האמת (זוהר ח"ג קט"ז, ג) כי מי שאינו זהיר במצות ציצית כשנפטר מן העולם מלבישים אותו בלבוש אחד שיועד בו אצל בעלי הדין, ועל ידו אווזים בו כמה מלאכי חבלה ומכניסין אותו בגיהנם. והזהיר במצוה זו

[6] כלומר מה שאמרו **תכלת דומה לים** הכונה לשכינתו ית' הנקרא "ים" סתם או "ים האחרון" כי היא מדה "האחרונה" של עשר ספירותיו ית' שכוללת בתוכה כל המדות העליונות ממנה וכמו "ים" שכולל בתוכו את המים של הים.

[7] הכונה למדת היסוד שעושה שלום בין חג"ת נ"ה למלכות, או לשני המדות תפארת ויסוד שהם מדות המכריעות ועושים שלום כיועד להיודעים בחכמה.

[8] הכונה לעולם "הבינה" משלש ראשונות של העשר ספירות הנקרא כסא הכבוד וגם נקרא מרום.

ים האחרון, ים כינרת, ים סוף, רחל, דוד, לבנה, סיהרא קדישא עילאה, ארץ, עפר, אבן, נהורא תכלא, נהורא אוכמא, ועוד ועוד שמות וכינויים לרוב כמבואר באריכות בספר הקדמון שערי אורה.

[4] לכאורה הכונה לשבע ספירות התחתונות מחסד עד מלכות.

[5] הכונה למדת המלכות שנקראת שכינה שהיא המדה האחרונה והתכליתית של עשר ספירותיו של הקב"ה, ולכן היא נקראת עם השם "תכלת" משלשון תכלית.

[2] בתוך הקדמתו לספרו הוא כותב בזה"ל, ודע כי כל מי שלא קבל סתרי תורה מרבותיו וחושב לשקלן בדעתו הרי הוא מגלה פנים בתורה שלא כהלכה, והוא בכלל לא תעשה לך פסל ומסכה ועונשו גדול לעולם הבא, ועל כל זה יביאך האלהים במשפט והוא על כל נעלם. והט אזנך ושמע דברי חכמים וחידותם (זוהר ח"ג פ"ג, ב) לא תעשה לך פסל, וגו' עכ"ל עיי"ש.

[3] הוא מדת מלכותו ושכינתו ית' המדה האחרונה מעשר ספירותיו שהוא דבר ה' של אצילות קדשו המחיה את כל העולמות הנקרא בזוהר, שכינה, כנסת ישראל, מלכות, כלה, תכלת,

ים כינרת במציאות הגשמי בחלקו של נפתלי ולמה כתב הזוהר שכינרת הוא בחלקו של זבולון ואין בדבריו הקדושים שום דבר גשמי כידוע לידועים, גם כל הענין של הכנרת שהיה למעלה ממטתו של דוד וכל הענין של רוח הצפונות שהיה מנשב בכינרת בחצות הלילה איננו ענין גשמי בכלל לפי המבואר במקובלים ואכ"מ.

ד

ראיות ברורות מדברי הזוהר במקומות אחרות שים כינרת בהזוהר איננו ים כינרת הגשמי

ואני הפעוט אלך ואביא ראיות מדברי הזוהר בעצמו, כי בזוהר (פלק ג' קי"ב) איתא בזה"ל, תא חזי, **זבולן דקאמרן ירית ים כנרת**, ים כנרת סתם, והכי אתחזי, אי הכי יהודה מה חולקא אית ביה?, אלא יהודה נטל מלכותא כלא, ואתאחיד ביה בכל סטרין: עכ"ל הזוהר.

והנה אם הזוהר מתכוון שזבולון ירש את הים כינרת הגשמי, א"כ מה שייך להקשות "אי הכי יהודא מה חולקא אית ביה", וכי מה לו לשבט יהודה לירש בכלל בים כינרת שבגליל, הלא חלקו של יהודה רחוק הרבה מים כינרת כי הוא נמשך מאמצע מקום המקדש שבירושלים לצד דרום א"י כמבואר בספר יהושע.

ועוד בזוהר (פלק ג' כ"ג) לה' הארץ ומלואה וגו' כי הוא על ימים יסדה, אלן שבעה עמודים דארעא סמיכא עליהו, ואיננון שבעה ימים, **ויס כנרת שלטא עליהו**, אמר רבי יהודה, לא תימא דשלטא עליהו, אלא **דאתמלייא מנייהו**. עכ"ל.

הנה מי פתי ילמוד כאן שים כינרת הגשמי מתמלא מן (או שולט בביכול) על שבעה ימים גשמיים שעדיין לא ידוע מי הם אלו השבעה ימים הגשמיים שהם בביכול שבעה העמודים הגשמיים שהארץ הגשמי שלנו סמוך עליהם! ומי שלומד פשט כזה בהזוהר הוא שוטה וסכל, ולכן פשוט שמדובר פה משבע הספירות שהמדה האחרונה הנקראת ים וגם ארץ - מתמלא מהם והכונה בזה ידוע לידועים בח"ן ואכ"מ.

ועוד שם (פלק ג' קע"ה) ותאנא, האי תכלת הוא רזא דדוד מלכא, וכו' מאי תכלת, תכלית דכלא, וכו'.

רבי יצחק אמר, שבעה כריכן, דאיהי שכינתא שביעתא דכלא ודאי, דהא היא מתברכא משיתא אחרנין, על

נעשה **תמים** בכל יום, **תם** בד' כנפים כהלכתן, **ים** בסוד דם חלזון העולה לסוף ע' שנה הידועים, **בים כנרת הידועה**, ובים זה יש בקרקעיתו **מצולות** והם סוד זכר ונקבה⁹ ויש להם עין הרע וכשבאין להסתכל באדם מזדמן גוון התכלת לעיניהם ואינן יכולין להרע לו (נראה זוהר ט"ז קס"ג, ג). עכ"ל ספר תולעת יעקב.

ישם בספר "תולעת יעקב" בסתרי חג המצות כתב בזה"ל, ואח"כ לוקח מן המרור וטובל בחרוסת, שהוא רמז לטיט היון שהוא במצולות **"ים כנרת"** שהיו ישראל טבועים בו ועלו משם שנאמר (פסלים מ, ג) ויעלני מבור שאון מטיט היון. עכ"ל.

הנה כאן לא ימצא שום בר דעת שילמד פשט שכלל ישראל במצרים היו טבועים בטיט המצולות של ים כינרת הגשמי בארץ ישראל. אלא הכונה להקליפות והס"א והטומאה שבני ישראל במצרים היו שקועים בהם, שמדת מלכותו ית' המכונה "ים כינרת" יורדת למטה להם להחיותם, וכמשל הטיט שבקרקע הים שהיא למטה מן הים והוא גם לח ורטוב מן מימי הים וזה כאילו הים משקה את מה שלמטה מן הים, וזה נקרא בלשון האריז"ל רגליה יורדות מות, והכונה שהמדות התחתונות של שכינתו ית' יורדות למקום הס"א שהם בחינת מות להחיותם.

הרי לנו פשוט מכל זה, שכל דברי הזוהר הקדוש שתכלת בא מן החלזון שבא מים כינרת הכונה למדת מלכותו ית' בעולם האצילות שהוא מדתו של דוד המלך שהיה מרכבה למדת מלכות שמים כידוע לידועי ח"ן והוא הרי היה מזמר להקב"ה בכנור, והלא כל הענין שער גינוסר נקרא "כינרת" בהתורה ובספר יהושע הוא בגלל שפירותיה מתוקין כקלא **דכינרי** כמבואר במגילה (ו). כך שכל השם של ים "כנרת" יש לה שייכות חזקה דוקא עם "כנור"! (גם ים כנרת למטה בעוה"ז נראה ככנור כידוע).

וגם ידוע שמדת מלכות יש לה לעצמה עשר ספירות כך שענין התכלת הבא מן הים אפשר שמורה על מלכות שבמלכות כלומר מדה התכליתית של המדה הכללית הנקראת ים כינרת, ובטח יש להם לחכמי הזוהר כונה מיוחדת לזה שדוקא כאן אצל ענין התכלת הם קוראים לה עם השם "ים כינרת" אבל אין לזה שום שייכות לים כינרת של עולם הזה הגשמי.

ועייין בספר ליקוטי תורה ובספר הליקוטים להאריז"ל (פרשם עקב) ששם מבאר האריז"ל על פי סוד למה נמצא

[9] זהו הס"מ ונוקבא דילה מן הסטרא אחרא, שהם למטה מן עולם האצילות כי אצילות קדשו ית' הוא כולו טוב ככתוב לא יגורך רע, אלא שמדת מלכותו בכל משלה והיא משפעת חיות גם להסטרא אחרא, כי מעולם הבריאה ולמטה כבר יש מיעוט רע כידוע וכש"כ בעולם העשיה שרובו רע ואכ"מ.

גם מה שכתב הזוהר "ואוקמוה דהא לתתא כגוונא דלעילא, ים כנרת לעילא, ים כנרת לתתא, תכלת לעילא, תכלת לתתא" אין הכונה כלל אל הים כינרת של מטה בעולם הזה הגשמי ולא אל התכלת הגשמי שלמטה בעולם הזה התחתון שלנו אלא הכונה בספירות העליונות ששם יש ג"כ מדה או ספירה שהיא למעלה ומדה שהיא למטה כי בינה נקרא ים עילאה ומלכות נקראת ים תיתאה כידוע ליודעים ולכן גמרו דבריהם "וכולא באתר חד", ולא באתי רק להעיר בקצרה ולא ללמד ברבים את תורת הסוד שאני ג"כ לא יודע. נואם תמצא בספר "מתוק מדבש" שהוא מפרש אחרת טעה במחכ"ת.

ולכן מה שכתב הזוהר (פרשת בשלח ח"ג דף מ"ח:) בזה"ל, כתיב (בראשית מט"ז) זבולון לחוף ימים ישכון, והא ימא חד הוה בעדביה?, אלא מאי לחוף ימים?, **ודאי אוקמוה חברייא ברזא עלאה**, וירכתו על צידון, כמה דאת אמר (שמות ח"ה) יוצאי ירך יעקב, זבולון שוקא דימינא דגופא הוה, וים כנרת הוה בעדביה, ומהכא אשתכח חלזון לתכלת עכ"ל.

הרי לנו שהזוהר בעצמו מעיד שזה **רזא עילאה** ולא דבר גשמי שהשכל האנושי והעיניים הגשמיים רואים בעולם הזה הגשמי.

כלומר הזוהר הקדוש מקשה על הכתוב זבולון לחוף ימים ישכון, הלא רק ים אחד היה בחלקו אצל שטח ארצו? והוא חלק בים התיכון הנקרא ים הגדול או ים האחרון בהתורה, וא"כ למה כתוב לחוף ימים בלשון רבים? ומתוך הזוהר **ודאי אוקמוה חברייא ברזא עלאה**, כלומר שבפסוק הזה יש **סוד עליון**, כי בגורלו של זבולון היה ג"כ **ים אחר עליון** והוא **ים כינרת הרוחני**, נמצא שאכן ירש שני ימים ים אחד גשמי ים התיכון וים אחד רוחני למעלה הנקרא ים כינרת, כי במעשיו הטובים של שבט זבולון שהיו תמכין דאורייתא שע"י משא ומתן שלהם בהאניות תמכו בכספם את שבט יששכר שעמלו בתורה ע"י גרמו יחודים גדולים ושפע אור גדול בים כינרת שלמעלה, והרי אמרו חז"ל שכר מצוה מצוה, כלומר אור המצוה עצמה שנפעל בעולמות העליונים ע"י המצוה שעושים למטה בעוה"ז זהו היא השכר שמקבלים הצדיקים בגן עדן כידוע מכל הספרים הקדושים, ונמצא ששבט זבולון ירש גם את הים כינרת שלמעלה ודו"ק.

ומה שאמרו "זבולון שוקא דימינא דגופא הוה" לכאורה הכונה למדת "נצח" של הקב"ה שהרי מדת תפארת נקראת גופא, וח"ו לגשם במחשבה שמדובר ח"ו בגוף גשמי אלא גם למעלה באצילות קדשו יש פנימיות וחיצוניות, והחיצוניות נקרא "גופא" **ביחס ובערך** להפנימיות שנקרא נשמה, ודברים אלו הם רזי דרזין שאין אני ראוי לפרש, שבגלל כל הדברים האלו שבסוד - זכה שבט זבולון גם

ידא דצדיק, [כלומר השבעה כריכן של הציצית רומזים על השכינה שהיא מדת מלכותו שמתברכת מששת הספירות ע"י מדת יסוד שנקרא צדיק] ואי תלת עשר תלת עשר אינון, כמה דאוקמוה בתלת עשר מכילן: [בזה רמזו למה שאמרו חז"ל במנחות ל"ט. תאנא הפוחת לא יפחות משבע, והמוסיף לא יוסיף על שלש עשרה **הפוחת לא יפחות משבע כנגד שבעה רקיעים עכ"ל**. ואין הכונה לשבעה רקיעים גשמיים של הפילוסופים אלא הכונה לשבע הספירות של הקב"ה (וגם מה שאמרו שם בגמרא "והמוסיף לא יוסיף על שלש עשרה כנגד שבעה רקיעין וששה אורין שביניהם" הוא טעם אחרת בסוד ולא בפשט כלל).

והיא חוטא חד, ורשימא בגוונהא, **וגוונא דילה נפיק מחד נונא דאזיל בים כנרת, וכנרת על שמה אתקרי, ועל דא כנור הוה תלוי לעילא מערסא דדוד**, דהא ודאי איהי כנור דדוד, מנגן מאליו למלכא קדישא עלאה, ובגין כך גוונוי עייל עד רקיעא, ומרקיעא עד כורסיא: עכ"ל.

כל הדברים האלו הם סתרי תורה ואינו על פי פשט, גם מה שכתוב וגוונא דילה נפק מחד נונא, הכונה שענין רוחני ידוע להם במדה השביעית מדת המלכות יוצא מן מדת היסוד המשפיע למדה השביעית נכי דג הוא רמז למדת יסוד מדה הוי' שגם נקרא המשך אות הוי' של שם הוי"ה כידוע וצורת אות וי' הוא ארוך וצר כמו דג ואכ"מ.

ובחלק גי' (ק"ג) רבי יצחק פתח, כתיב (מ"א ט"ז) בנה בניתי בית **זבול** לך מכון לשבתך עולמים, בית זבול, **בית זבול** ודאי, כד אתפקדו בידהא כל גנזי מלכא ושלטא בהו, כדין אקרי בית זבול, ורקיע חד אית דאקרי **זבול**, דהא דא אשכח לקבלא ברכאן, ולסדרא כלא, והאי אקרי בית זבול:

תא חזי, כתיב (דנ"ג ל"א) **ולזבולן** אמר שמח **זבולן** בצאתך ויששכר באהלך, מלמד דאשתתפו כחדא, דא נפיק ואגח קרבא, ודא יתיב ולעי באורייתא, ודא יהיב חולקא לדא, ודא יהיב חולקא לדא, בחולקיה דזבולון ימא, **וכנסת ישראל אקרי ים כנרת**, והכי אתחזי, בגין **דהא תכלת נפיק מתמן**, ואוקמוה דהא לתתא כגוונא דלעילא, ים כנרת לעילא, ים כנרת לתתא, תכלת לעילא, תכלת לתתא, וכלא באתר חד וכו' עכ"ל.

הנה הזוהר אומר בפירוש כאן **שכנסת ישראל נקרא ים כינרת**, ואם התכוונו כאן לגשמיית נמצא ששבט זבולון חוץ מן הים התיכון הגשמי וגם הים כינרת הגשמי הוא גם ירש את כל כלל ישראל שבכל ארץ ישראל הגשמי שזה אינו אמת כלל והוא שקר גמור.

ואשר על כן פשוט שכל דברים אלו הם רזי דרזין שמדובר מהמדה הקדושה מדת מלכותו ית' הנקרא כנסת ישראל לסיבה ידוע ליודעים, ששבט זבולון בשורש נשמתם למעלה זכו לזה והתכלת הרוחני נפיק מתמן, ולכן גם זכו שבט זבולון לחלזון הגשמי מן הים התיכון למטה בעוה"ז,

הכונה כלל לא לקולות ולא לרקיעים ולא לגוונים גשמיים ולא לכוכבים גשמיים, גם לא לימים ושנים גשמיים, ומי שמגשם את דברי הזוהר אין לו שום שייכות לכל תורת וחכמת הסוד. [נחוץ ממקום שבפשוטות ובהכרח צ"ל שהם מתכוונים בגשמיין אלא שדבר זה ידוע, ששבע ימי השבוע ושבע שנות השמיטה והשבע שמיטות וכל מדות השבעה שבתורה שורשם משבעה ספירות העליונות של הקב"ה.

ו

עכשיו ננסה להבין קצת בדברי הזוהר (נפ"ג דף רנ"ו.) וז"ל, מצות ציצית, כליל תכלת ולבן, דינא ורחמי עכ"ל.

ושם (ל"ג:) תכלת דאיהי אדני, עכ"ל.

ושם (ל"ג:) והאי תכלת דאיהי שכינתא, איהי דינא: עכ"ל.

ושם (דף רנ"ו:) ומסטרא דשכינתא דאיהי עשיראה, תכלת שבציצית איהו תכלת דכל גוונים, דאיהי תכלית דעשר ספיראן, וכו' ואיהי לשון כלה, וכו' ועליה אמר יחזקאל, (יחזקאל 6 כו) דמות כמראה אבן ספיר דמות כסא, וכו' והאי תכלת איהו דין, דינא אדניי, דינא דמלכותא דינא, ותרין גוונים רשימין בטלית, חד חוור וחד תכלת, ועל תרין גוונים אלן אתמר, (שמות 26 י) ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, לבנת, לובן דספיר, דאיהו כליל בתרין גוונים, רחמי ודינא, חוור ואוכס, אוכמו דתכלת, (כלומר דין על המלכות) עכ"ל הזוהר.

[כך הצבע "בלוי" הנקרא כחול, ביחס לצבע לבן הוא כהה ושחור ואין הכונה לשחור גשמי ממש אלא למדת הדין של הקב"ה ודו"ק והבן].

ואשר על כן מי שרוצה להביא ראיה בענין אופן הפקת וצביעת צבע התכלת הגשמי לצורך ציצית (שהצבע

בעצמו הוא ארגמן רק כאשר מטבילים הצמר נגד השמש זה מתהווה תכלת) **מדברי הזוהר** (בפרשת תרומה קמ"ט:) **אינו אלא טועה.**

וז"ל הזוהר שם, תכלתא נפיק מגו ההוא גוון סומק, וכד נחית לתתא אתרחק גוון סומק, ועאל גו ההוא אתר דאיהו ימא, ואצטבע גוון תכלא, ההוא סומקא עייל גו ימא, ואתחלש גוון דיליה, ואתהדר תכלא, ודא איהו אלהי"ם, אבל לאו איהו תקיפא כקדמאה עכ"ל.

כי אין הדברים הללו בענין צבע התכלת או האדום הגשמי אלא הכל מדובר בספירותיו ומדותיו ושמותיו של הקב"ה ועל זה מסיים ודא איהו אלהי"ם, [נחוץ מזה פשוט דברי הזוהר הוא שכאשר האדום נכנס בתוך הים אתהדר תכלא ואין לזה שום שייכות לאופן צביעת הצמר של האדם על הארץ ופשוט].

וככה מה שאמרו שם לפני זה בזה"ל, ותכלת, אמר רבי

לתכלת הגשמי הבא מן החלזון הגשמי למטה בעוה"ז שגדל בים התיכון הגשמי שבחלקו הגשמי [ולא בים כנרת הגשמי].

ה

עוד רגע אחת אעתיק עוד מדברי הזוהר, אלא שאקדים הקדמה קצרה

דבר זה ידוע לכל המקובלים, שבלשון הזוהר הקדוש כאשר רוצים לדבר ממדת החסד והרחמים של הקב"ה או ממדת הדין של הקב"ה שבהם הוא מחיה ומנהיג את כל העולמות מכנים את זה עם כמה כינויים, כמו למשל צוון וקר הוא כינוי למדת החסד, וחוס או חמין הוא כינוי למדת הדין, מים הוא כינוי למדת החסד אש הוא כינוי למדת הגבורה, אור הוא כינוי לחסד חושך כינוי לדין, והם ג"כ מכנים חסד ודין עם "גוונים" כי גוון בהיר כמו לבן הוא כינוי לחסד ורחמים וגוון כהה כמו אדום שחור או כחול הוא כינוי למדת הדין, ויש גוונים ממוצעים בין לבן ושחור כגון געהל yellow שהם כינוי למדת תפארת שהוא ממוצע בין חסד וגבורה, ולכן ברוב פעמים בהזוהר לבן הוא מדת החסד, ושחור ותכלת הוא בדרך כלל מדת הדין של מדה השביעית מדת המלכות, וגוון אדום הוא בדרך כלל כינוי למדה השנייה מדת הגבורה.

עוד ידוע ליודעים בחי"ן, שמדת מלכותו של הקב"ה שנקרא שם אדניי שהוא המדה העשירית או השביעית "תכלית וסוף" של עשר או שבע ספירותיו ית' הוא מדת הדין דינא דמלכותא דינא, והיות שמדת המלכות הוא תכלית וסוף כל המדות לכן אומרים בזוהר שתכלת הוא תכלית כל הגוונים כלומר תכלית וסוף כל המדות [וגם יש בזה ענין יותר עמוק בעבודת השם שעיקר תכלית כל הבריאה הוא להכיר ולקבל עלינו עול מלכותו ית' ולעשות רצונו בתרי"ג המצוות ודוקא עי"ז נקבל שכר המצוות בעולם הבא ובכך נזכה בעוה"ב להתענג וליהנות מזיו השכינה בדין ובצדק ולא יהי נחמא דכיסופא ודוקא עי"ז יושלם תכלית הבריאה שהוא בגין דישתמודעין ליה ובגין דדרך הטוב להטיב במדת חסדו, ואכ"מ], אבל אין הכונה בגשמיות כי רק צבע שחור עמוק וכהה הוא תכלית כל הגוונים בגשמיות [אלא שאפשר לומר שאצל אש ונר גשמי שיש לו ג' צבעים גוון התכלת הוא התכלית והסוף של האש כנראה בחוש, אבל לפענ"ד אין הכונה לזה רק כאשר הזוהר מדבר בפירוש מנר או שרגא, וגם שם בדרך כלל הכונה למדת המלכות שנקרא "נר" **ביחס ובערך** לששת הספירות העליונות ממנה הנקראים "שמש", והטעם לזה אכ"מ].

גם ידוע שפעמים רבות בהזוהר כשמתכוונים לדבר משבע ספירות התחתונות מחסד עד מלכות הם מכנים את זה שבעה קולות או שבעה רקיעים, שבעה ימים או ז' כוכבי לכת, שבעה ימים, שבע שנים, וכל כיו"ב בכינויים כאלו ואין

ז

דברי הגמרא במנחות מ"ד. שחלזון עולה אחד לשבעים שנה הוא סוד ולא בפשט

עכשיו שבעז"ה הצלחנו לברר את דברי הזוהר הקדוש בענין ים כינרת שמדובר ברזין עלאין ולא בגשמיות של עולם הזה, וגם אחרי שבאות ב' הוכחנו שגם הרבה אגדות חכמינו ז"ל בש"ס ובמדרשים הם סודות עליונים, נלך ונטפל עם הגמרא (מנחות מ"ד). שאמרו בזה"ל, תנו רבנן חלזון זה גופו דומה לים וברייטו דומה לדג **ועולה אחד לשבעים שנה** ובדמו צובעין תכלת לפיכך דמיו יקרים עכ"ל.

לפענ"ד כל המימרא הזו הוא סוד עליון, ראשית שהיו צריכים לומר **מראהו** דומה לים ומה זה "גופו" דומה לים, שנית והוא העיקר שרציתי להדגיש, שזה שאמרו **שעולה אחד לשבעים שנה הוא סוד בסתרי עליון**, ואינו בפשטות כלל וכדברי הזוהר (מ"ג קס"ג): המובא קצת בספר תועלת יעקב הנ"ל, וז"ל השתא פריש מאן דפריש במתיבתא, **דסיהרא קדישא**¹⁰ שפירא איהו בחוורו, וכל גוונין מנצצן בה ומרקמן, ואיהו כההוא שפירו וחווורו דשמשא¹¹ ממש, ובההוא ימא דילה **גו שבעין שנין**¹², נפקא נונא חדא, ואפיק מניה גוון תכלת וכו' עכ"ל.

ואח"כ אמרו בזה"ל, דתחות ים דא אית מצולות ים, כלל דכר ונוקבא, ואית לון עינא בישא לאסתכלא, וכד מסתכלין, זמין לעינייהו גוון תכלא, ולא יכלא עינייהו לשלטאה וכו'.

כגוונא דא בר נש דלביש ציצית, אתעביד בכל יומא תמי"ם, ת"ם בארבע כנפים מתקנן כדקא יאות, י"ם בההוא תכלת דנונא, **דשבעין דרגין דימא**¹³, סטרא בישא כד אסתכל בהאי בר נש, לא יכיל לאבאשא ליה בעינא בישא עכ"ל.

הרי פשוט שמימרא הנ"ל במנחות (מ"ד) הם סתרי תורה, וכדברי התולעת יעקב הנ"ל וז"ל, והזהיר במצוה זו נעשה **תמים** בכל יום, **תם** בד' כנפים כהלכתו, **ים** בסוד דם חלזון **העולה לסוף ע' שנה הידועים**, **בים כנרת הידועה**, עכ"ל.

ובספר אפיקי ים ביאורי האגדות במגילה (דף ו) כתב בזה"ל, וסוד זה רמזו רז"ל (מנחות מד ע"ב) מ"ש שתכלת הוא

יצחק, **תכלת מההוא נונא דימא דגינזור, דאיהו בעדביה דזבולן**, ואצטריך גוונא דא לעובדא דמשכנא, לאתחזאה האי גוון. עכ"ל. אין הכוונה כלל לימה של גינזור הגשמי ולא לתכלת הגשמי ולא לדג הגשמי ולא לזבולון הגשמי אלא לבית זבול העליון של הקב"ה וכמבואר שם בתחילת דברי ר' יצחק בח"ג ק"נ. [המובא לעיל אות ג].

אלא שהיות שהתכלת הגשמי בעוה"ז יוצא מדג גשמי היוצא מן ים הגשמי בעוה"ז ויש לה מראה "כהה" **ביחס** למראה לבן הבהיר ושמה "תכלת" מסתמא בגלל שמראה הזאת היא "תכלית" כל הגוונים בנר גשמי, הבינו והשיגו חז"ל ששורש של צבע התכלת הגשמי הוא במדת מלכותו ית' "תכלית" העשר הספירות, שמדה זו יש לה כמה שמות, כנסת ישראל, ים, ים האחרון, כלה, ים כינרת, בית זבול, וכאן קוראים לה "ימא דגינזור" כי עיר גינזור הרי נקרא כנרת בהתורה ובספר יהושע כי פירותיה מתוקין כקולו של **הכנור** כמבואר במגילה (ו). ובהשם "ים **כנרת**" מונח הסוד של **כנור** דוד כנ"ל מן הזוהר (מ"ג קס"ג): [וכאן גם מרומז הסוד של כנסת ישראל וחלל תפוחין קדישין כי נפשות ישראל הם פירותיה המתוקין של מדת מלכותו ית', וככה מדברים במלות ולשונות של חידה ורמז שלא יובן רק לבעלי הסוד, ודורשים רזי דרזין בענין שורש התכלת למעלה, שאשר בשביל דברים עליונים וסתרי עליון אלו הוצרכו בני ישראל להשים מראה התכלת הגשמי במשכן הגשמי למטה בעולם הזה.

ואכ"מ להאריך כי כל הדברים הללו צריכים רב ומורה הגון צדיק וירא אלקים.

אבל דבר זה ברור אצלי ההדיוט הכותב שמי ממפרשי הזוהר שבדרך כלל הוא מפרש את כוונת הזוהר בסודות עליונים כגון פירוש מתוק מדבש, אלא שכאן הוא מפרש בפשטות ששבט זבולן ירש את הים כינרת הגשמי והיה בחלקו, הוא פשוט לא ידע את המציאות בספר יהושע ובדברי חז"ל בהש"ס ובגבולות א"י, ואילו היה יודע - בטח שהיה מפרש את כוונת הזוהר כדברינו, ואני ההדיוט הכותב לא מתבייש אם דברים הללו יתראו להמקובלים האמתיים הכי גדולים.

אחד כלול מעשר, ומלת שנה הוא כינוי לספירה פעמים רבות בזוהר.

משמש בגלל שמשפיע אורו למדת המלכות כמו שהשמש משפיע אור להירח.

[10] הכוונה למדת מלכותו הקדוש הנקרא סיהרא בגלל שהיא מקבלת אורה מששת הספירות העליונות ולית לה מדגרמה כלום כידוע לידועים.

[13] הרי לך בפירוש שזהו שבעים מדריגות עליונות של מדת "ים" ואין הכוונה לשבעים שנים גשמיים בעוה"ז התחתון.

[12] הכוונה לשבעים ספירות עליונות, ואפשר הכוונה, כי גם מדת המלכות בעצמה יש בה שבע ספירות תחתונות מחסד עד מלכות וכל

[11] קאי על ששת הספירות העליונות שמכונה

שבהרים אבל תכלת כשירה מכל הנקרא חלזון בלי שום קפידות, חוץ מזה היו חז"ל צריכים להדגיש את זה יותר כדי שכלל ישראל לא יטעו בין חלזון לחלזון ולא יקיימו מצות ציצית כהוגן, והמתעקש ישאר בעקשותו [ולעני"ד לא צריך להתחשב בעקשנים כאלו, כי ישנם עוד הרבה מאמרי חז"ל באגדותיהם בשי"ס בבלי ובמדרשים שרשיי הקדוש ושאר מפרשים הראשונים מפרשים דבריהם בפשטות אך דברי המפרשים נוגד לגמרי את המציאות הטבעי, ואילו לפי המקובלים דברי חז"ל במקומות ההם הם רק בסוד ולא בגשמי כלל וכלל, כך שדברי חז"ל עולים יפה מאוד מאוד רק לפי הסוד העליון, ואכ"מ כי לא יכילם הנייר עכשיו].

ח

המעשה בהספרי עם ר' יוסי והזקן הוא סתרי תורה

אחרי כל הנ"ל פשוט שיש להבין, שגם דברי **הספרי** (נפרשם ז"ל הנ"ל) הם רק סתרי תורה ולא פשוט וז"ל, כי שפע ימים ינקו, אמר ר' יוסי פעם אחת הייתי מהלך מכזיב לצור ומצאתי זקן אחד ושאלתיו בשלום אמרתי לו פרנסתך במה הוא? אמר לי **מחלזון**, אמרתי לו **ומי מצוי?** אמר לי השמים מקום בים שמוטל בהרים וסמומיות מכישות אותו ומת ונימק במקומו, אמרתי השמים **ניכר הוא שגנו לצדיקים לעולם הבא: עכ"ל.**

כל הדברים האלו הם בטח סתרי תורה בענין החלזון, א' שהרי מסיק בדבריו "ניכר הוא שגנו לצדיקים לעולם הבא", ואין זה חלזון הגשמי כי בעולם הבא אין שם לא אכילה ולא שתיה ולא שום דבר גשמי, ב' שהרי אנו מצפים בכל יום לביאת המשיח ומצפים שנוכה לקיים כל המצוות בפועל ובפשטות התכלת והלבן שזה לא יהא בעולם הבא אלא בעולם הזה התחתון, ג' את"ל שעולם הבא כאן מתכון לימות המשיח, הלא ימות המשיח הם לכל בני ישראל ולא רק לצדיקים, והיה לו לומר ניכר הוא שגנו לבני ישראל לעולם הבא, ומה זה לצדיקים? ולכן פשוט שהכונה, שהענין הרוחני של החלזון גנו לצדיקים בעולם הבא, והכונה בזה ידוע ליודעים ואכ"מ לבאר את תורת הרז כי אינני במדרגה הזאת. ובטח שכל המימרא עם פרנסת הזקן הזה הוא סתרי עליון. [ולא עוד כי הלא ישנם גמרות מפורשות שזמן רב אחרי התנא ר' יוסי בן חלפתא היתה התכלת נמצאת בארץ בבל אצל האמוראים].

ולכן לעני"ד לא צריך להתחשב בזה אם מוצאים החלזון בזמנינו בים התיכון **כאשר אין כאן גזירת הרומיים.**

גם מה שאמרו שם בספרי לפני זה, ד"א כי שפע ימים ינקו. זו ימה של יפו שגנו לצדיקי לעתיד לבוא. מנין אתה אומר שכל ספינות שאובדות בים הגדול וצורות של כסף

חלזון העולה מן הים אחת לשבעים שנה וצובעים בדמו תכלת, והיינו כי ז' היכלות הם בסוד ז' תחתונות והם שבעים שנה, וכו' והתכלת הוא בחי' התחתונה שבהיכל הראשון וכו' הוא אחת לשבעים שנה, וכו' כמבואר שם ובפי' רבינו שם. ואתה קורא נעים תראה עומק דברי חז"ל והדברים הנפלאים ורזין עמיקין סתרא דסתרין שרמזו והסתירו בעומק מליצת דבריהם הקדושים עכ"ל.

וע"ע בספר **קהלת יעקב** לבעל מלוא הרועים ערך חלזון כמה אופנים בזה על פי סוד.

כלומר זה שהשתלשל פה למטה בעוה"ז שדמיו של התכלת מחלזון הם יקרים הוא בגלל השורש של התכלת בספירות העליונות ודו"ק, גם עצם אמרם לפיכך דמיו יקרים יכול להיות שהוא ג"כ חלק מן הסוד של כל המימרא.

ועכ"פ אין צריכים לומר כלל שהחלזון עולה אחת לע' שנה מן הים בגשמיות, ועוד, הגע בעצמך ותמצא, שעצם דבריהם שאמרו **ועולה אחד לשבעים שנה** ובדמו צובעין תכלת לפיכך דמיו יקרים קשה מאוד להבין, שהרי אם הדבר כפשטות שאי אפשר למצוא אותו כלל רק כשעולה אחת לשבעים שנה ולפיכך דמיו יקרים, צריכים לומר דבר פלא! שה' צוה את כל ס' רבוא בניי וכל צאצאיהם וצאצאי צאצאיהם שרבו לרוב בכל זמן בית ראשון שיתנו פתיל תכלת בציציותם מדבר שנקרא חלזון שלא מוצאים אותו רק פעם אחת בשבעים שנה, ובפעם הזה נעשה דבר נס ופלא שבדיוק אז עולים אלפי אלפים ורבבות חלזונות כדי שיתאפשר להמציא פתילי תכלת ולבגדי הכהונה לרבוא רבבות בני ישראל לעוד שבעים שנים שלימות!! אלא מאי! שהחלזון באמת אפשר לצודו **תמיד** מן עומק הים, אלא שיש דבר נסי ועל טבעי שפולט אותו מן הים להחוף דוקא אחת לשבעים שנה לא פחות ולא יותר מזה, אז א"כ למה דמיו יקרים בשביל "זה", וידעתי שהמתעקש יתעקש לומר שהברייתא מתכוון לומר שדוקא מין חלזון הזה שעולה באופן נסי אחת לשבעים שנה רק מין חלזון הזה כשירה לתכלת אבל לא המורקיס שלא ידענו עדיין היאך זה יכול להיות.

אך בתוספתא מנחות קטני בפירוש שכל מה שנקרא חלזון ואפשר להפיק ממנו תכלת ובפרט אותו הדומה לגמרי בצבעו לקלא אילן היא כשירה לתכלת, וכלשון התוספתא במנחות (פ"ק ט"ו), תכלת אין כשרה אלא מן החלזון הביא שלא מן החלזון פסולה. שני התולעת מן התולע שבהרים הביא שלא מן התולעת שבהרים פסולה: (י) שש זה פשתן הביאה מן הקנבוס פסולה. עכ"ל.

הרי בפירוש שדוקא תולעת שני צריך להיות מתולעת

ישראל צדיקים וישרים בדורינו ובדורות שעברו שתורת הסוד והקבלה אסור ללמוד וללמד ברבים, וגם אי אפשר כלל להבין הפנימיות של הסוד מספרי קבלה לחוד, כי קבלה כשמו כן הוא וכן ישאר לעולם שצריך לקבלה מן רב הגון צדיק וירא אלקים, למרות כל הספרים הרבים המפורשים הנדפסים בזמנינו, שלא מועילים כלום רק למי שכבר קיבל מפה לפה את הנשמה והפנימיות של הסוד, ולא עוד אלא שבתחילה צריך האדם להיות נקי לגמרי מתאוות נשים ולא יהיה לו ולא יעלה לו הרהור או תאוה מעצמו לכל הענין הזה וד"ל, כי אל"כ סכנה גדולה היא לו לעסוק בקבלה, כי עוד יקלקל יותר ממה שיתקן ולא יתקרב אל הבורא כל העולמים כלל וכלל, אלא מוטב שישאר בלימוד ובעסק פשטות התורה שבכתב ולימוד הש"ס בעיון ובבקיאות וקיום תרי"ג המצות באמונה פשוטה ובחיות יהודי ובאהבה לה' ית' באמונה פשוטה ביציאת מצרים ובקבלת התורה מסיני שכל חמשה חומשי תורה מלא מזה, וזה יקרב אותו אל הרבוש"ע הרבה יותר מלימוד קבלה, ואני לא מתירא לכתוב את זה לכם למרות כל התעמולה הרבה הנפוץ בזמנינו בחנויות הספרים מן הרבה לומדי ומלמדי קבלה בדורינו שלפי האמת אין רוח חכמים רבים נוחה מהם (וגם מקובלים).

אלא שבגלל נחיצות הענין ובגלל מוחות העקומות שאין להם דעת להבחין בין פשט לסוד בענין התכלת לא עצרתי בעדי ונכנסתי לפניו מן החומה לפרש את דברי הזוהר והמדרשים שאינם על פי הפשט כדי לברר את מקחו של מצות התכלת שבא מן החלזון כקבלת חז"ל, שבטח גדל בים התיכון (ולא בכנרת הגשמי כלל) שחלק מן הים היה בגשמי בחלקו של זבולון ויששכר.

ושל זהב ואבנים טובות ומרגליות וכל כלי חמדה שהים הגדול מקיאים לימה של יפו שגנוז לצדיקים לעתיד לבוא ת"ל כי שפע ימים יינקו. עכ"ל.

אמר הכותב, כל כלי חמדה וכסף וזהב גשמיים אין להם שום ערך ושוויות לצדיקים לעתיד לבא, אלא הכל מדובר בסתרים עליונים, ובפשטות הפשט שמי שנאבדו לו אוצרות גשמיים גדולים בעוה"ז יקבל תמורת זה שכרו בעולם הבא.

סיכום כל הנ"ל, כל מאמרי הזוהר שתכלת בא מים כינרת שהיה בחלקו של זבולון אינם על פי הפשט כלל, גם מה שאמרו הש"ס במנחות שחלזון עולה אחת לשבעים שנה הוא סוד בסתר עליון ולא בפשט, גם כל דברי הספרי בפרשת ברכה הם סתרים עליונים. גם מי שרוצה להביא ראיה בענין אופן הפקת וצביעת צבע התכלת הגשמי לצורך ציצית מדברי הזוהר (נפרשם תרומה קמ"ט:) אינו אלא טועה.

ואשר על כן לפענ"ד אין להתחשב עם כל המבקרים על התכלת שבא מן החלזון שגדל בים התיכון ואפשר וצריכים לצוד אותו. וחלזון הוא כשמו חלזון, שבינתים המורק"ס הוא היותר מסתבר.

ט

בסיום דברי, אני ההדיוט רוצה להתנצל, שבאמת לא הייתי רוצה להתערב כלל בענין הזה ולכתוב לכם בכל הענין הזה, כי דעתי העניה וכן הוא דעת רבים מגדולי

כ"ד ידידכם המצפה לישועת ה' בכל העיניים,
הבוחר בעילום השם.

